

## ERIÄVÄ MIELIPIDE

### Teknisen lautakunnan kokous 16.3.2020 § 21 Kautiainen-Lassila tiekunnan avustus / oikaisuvaatimus ja uudelleen käsittely

#### Esitin Vily Kattilakosken kannattamana seuraavaa:

***”Ehdotan että lautakunta ei täten myönnä Kautiainen-Lassila tiekunnalle avustusta, vaan jättää hallintotuomioistuimen lopullisesti ratkaistavaksi, tässä kuntaliiton lakimiehenkin toteamassa tulkinnanvaraisessa asiassa, toimiko teknisen lautakunnan puheenjohtaja Pasi Mäntylä vilpillisesti ja oliko hän esteellinen intressi-/yleislausekejävi teknisen lautakunnan kokouksessa 29.10.2019 § 53 yksityisteiden avustusperiaatteiden tarkentamisessa, nyt käsiteltävää avustushakemusta silmällä pitäen, asian taustat huomioiden. Samassa yhteydessä hallintotuomioistuimen tulisi selvittää myös onko syntynyt em. päätös avustusperiaatteista täten lainvoimainen, huomioiden myöskin kunnanhallituksen päätös 7.10.2019 § 184.”***

#### Perustelut ehdotukselleni:

Tekninen lautakunta päätti jo kokouksessaan 17.9.-19 § 46:n yhteydessä yksimielisesti ehdottaa että kunnanhallitus päivittää avustusperusteita siten, että kunnan avustamiin yksityisteitten peruserän hankkeisiin on oltava eri palveluntarjoajilla tasavertaiset mahdollisuudet osallistua halutessaan tarjouskilpailuihin julkisten hankintojen periaatteiden mukaisesti edellytyksenä kunnan myönteiselle avustuspäätökselle. Kyseinen pykälä hyväksyttiin tällöin yksimielisesti. Tällöin myös teknisen lautakunnan pj Pasi Mäntylä oli tehdyn esityksen kannalla.

Kunnanhallitus on sittemmin seuraavassa kokouksessaan 7.10.2019 § 184 "lautakuntien ja viranhaltijoiden päätökset", kohdassa hyväksynyt myös yksimielisesti teknisen lautakunnan kokouksen 17.9.2019. Tämän kokouksen sisältönä olivat myös mainitut avustusperiaatteiden tarkentaminen. Täten teknisen lautakunnan ehdottamat avustusperiaatteet ovat hyväksytyt hallituksessa ja nämä ovat saaneet jo lainvoiman.

Jostain syystä edellä mainitut hallitukseenkin aiemmin menneet avustusperiaatteet ja siellä jo hyväksytyt tuotiinkin kyseenalaisesti uudelleen teknisen lautakunnan käsiteltäviksi, (onko laillinen menettelytapa?) vaikka hallitus ei ollut edes tehnyt näistä päätöstä palauttaa lautakunnalle valmisteluun tms. Ehdotan myös että hallituksen menettelyn laillisuus tutkitaan hallintotuomioistuimessa tältä osin.

Sitten asia tuotiinkin uudelleen käsiteltäväksi teklaan 29.10-19 § 53. Kyseisessä pykälässä Pasi Mäntylän ehdotuksesta, äänestyksen jälkeen päädyttiinkin yllättäen poistamaan jo aiemmin ehdotettu uusi lisäys reilulle kilpailutukselle edellytyksenä kunnan avustukselle. Jätin tästä pykälästä eriävän mielipiteen jossa olin huolissani seuraavista asioista:

***”mielestäni on väärin jos kunnalta saatua julkista rahaa ei käytetä julkisten hankintojen periaatteiden mukaisesti siten että eri palveluntarjoajilla olisi halutessaan tasavertaiset mahdollisuudet osallistua kunnan rahallisesti tukemien hankkeiden kilpailutuksiin. Mielestäni myöskin kunnan luottamushenkilöt ovat vastuussa, että kunnan antamia rahoja käytetään oikein ja menettelyt ovat läpinäkyviä ja oikeudenmukaisia. Ihmettelenkin teknisen lautakunnan puheenjohtajan aiemmasta kokouksesta muuttunutta ehdotusta ja motiiveja olla varmistamatta kunnan avustaman julkisen rahoituksen tarkoituksenmukainen käyttö ja eri palveluntarjoajien tasapuolinen kohtelu. Puheenjohtajan ehdotushan saattaa mahdollistaa väärinkäytökset kunnan rahoilla ja eri palveluntarjoajien epäasiallisen kohtelun.”***

Sittemmin motiiveille tuli myöhemmin mahdollisesti selitys ja em. eriävissä mielipiteessä esittämäni huolenaiheet konkretisoituivat. Kautiainen-Lassilantien tiekunta haki avustusta 7318 euroa 15.11.2019.

Haluan kiinnittää huomion siihen tosiasiaan että Mäntylä Pasi toimii teknisen lautakunnan puheenjohtajana ja on mm. ollut esittämässä kunnassa em. asioita koskin yksityisteiden perusrannusten avustusperiaatteita jotka koskevat suoraan myös heitä. Pasi Mäntylän veli Risto Mäntylä toimii ko. tiekunnan puheenjohtajana. Pasi Mäntylällä on omakotitalo ja P&R Mäntylä Oy:llä konehalli kyseisen tien varrella. Veljekset yhdessä omistavat yrityksensä P&R Mäntylä Oy:n joka on urakoinut n. 73 180 eur maksavan Kautiainen-Lassila tien perusrannuksen johon tulee avustuksena ELY-keskukselta 50% ja lopulle osalle haetaan nyt 20% kunnalta.

ELY-keskus on myönteisessä avustuspäätöksessään 4.7.2018 Kautiainen-Lassila tiekunnalle edellyttänyt mm. seuraavaa (suora lainaus avustuspäätöksestä):

*"Yksityistä tiekuntaa pidetään julkisena hankintayksikkönä ja sen tulee urakoita teettäessään noudattaa hankintasäännöksiä, mikäli valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön hankkeelle myöntämän tuen määrä on yhteensä yli puolet hankinnan arvosta"*

Eli jos tiekunta saa siis valtiolta 50% avustusta ja lopulle osuudelle Evijärven kunnalta 20%, täyttyy täten em. velvoite.

Lisäksi ELY-keskus on myönteisen avustuspäätöksen 4.7.2018 liitteenä Kautiainen-Lassila tiekunnalle edellyttänyt mm. seuraavaa (suora lainaus avustuspäätöksen liitteestä):

*"Urakoita teetettäessä on sovellettava seuraavia yleisiä periaatteita:*

*- Hankinnat on pääsääntöisesti kilpailutettava. Kilpailuttamatta jättäminen voi tulla kyseeseen vain poikkeuksellisesti.*

*- Kaikkia kilpailuun osallistumaan halukkaita ja tarjouksen jättäneitä on kohdeltava tasapuolisesti ja syrjimättömästi."*

*"Tarjouskilpailun ratkaisusta on tehtävä kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Päätös lähetetään kaikille kilpailuun osallistuneille ja siihen on liitettävä valitusosoitus markkinaoikeuteen ja oikaisuohje hankintayksikölle osoitettavaa hankinta-oikaisua varten."*

Saamieni tietojen mukaan tiekunnan tarjousmenettelyt eivät mahdollisesti ole tiekunnan puheenjohtajan suorittamana menneet täysin julkisten hankintojen yleisten periaatteiden mukaisesti (hankintalaki 3 §) eivätkä avustuspäätöksen ehtojen mukaisesti.

Ainakin yhden tarjouksen tiekunnan puheenjohtajalle toimittaneen yrityksen tarjousta ei näy edes tiekunnan avauspöytäkirjassa. Lisäksi tiekunnan puheenjohtaja ei ole toimittanut edes pyydettyä em. yritykselle tähän päivään mennessäkään hankintapäätöstä oikaisuohjeineen tästä asiasta, vaan yrittäjä on sen joutunut hankkimaan suoraan ELY:stä jälkikäteen. Tiekuunnan hankintapäätöksen avauspöytäkirjassa näkyy vain kaksi tarjouksen jättänyttä yritystä, toinen mainittu veljesten yritys P&R Mäntylä Oy voittajatarjouksellaan, toisesta tarjouksen jättäneestä yrityksestä ei taasen löydy mitään tietoja edes YTJ:n rekisteristä. Taasen aiemmin mainittu yritys jonka tiekunnalle jättänyttä tarjousta ei näy edes avauspöytäkirjassa, on YTJ:n rekisteristä löytyvä, ei haamu yritys.

Olennaista esteellisyyttä arvioidessa on myös se, että tiesikö teknisen lautakunnan puheenjohtaja Pasi Mäntylä teklän kokouksessa 29.10-19 § 53, että veljensä tiekunnan puheenjohtajana ja yrityskumppaninaan aikoo tehdä välittömästi tiekunnalle avustushakemuksen kunhan velipoika lautakunnan puheenjohtajana saa ensin avustusperiaatteet heidän tiekunnan hankintamenettelyilleen sopiviksi. Tämähän tekisi Pasi Mäntylästä esteellisen jolloin kyseiset avustusperiaatteet olisivat syntyneet virheellisesti ja olisivat täten perusteettomat.

Kuntaliiton lakimies on lausunut esteellisyydestä kysyttäessä seuraavaa:

*”Esteellisyyttä arvioidessa on henkilön osalta arvioitava sitä, onko asian ratkaisusta odotettavissa erityistä hyötyä hänelle tai hänen hallintolain 28.1.§:n 1-kohdassa tarkoitettulle läheiselleen. Kysymys on ollut avustuksen myöntämiseen periaatteesta ja nähdäkseni kukaan muukaan lautakunnan jäsen ei ole tässä asiassa itseään jäävännyt, vaikka ovat jäävänneet itsensä omaa tiekuntaa koskevan avustuksen käsittelyssä. Esteellisyyttä arvioidaan päätöksentekohetken mukaan. Edellä lausutun perusteella lähtisin siitä, ettei esteellisyyttä ole ollut. Tilanteet ovat kuitenkin usein tulkinnanvaraisia ja viimeisen sanan sanoo hallintotuomioistuim. Ilmeisesti tuo 29.10.2019 päätös on jo lainvoimainen.”*

Vastauksena kuntaliiton lakimiehen kantaan totean seuraavaa.

Mielestäni tulisikin selvittää ja harkita tarkkaan em. perusteet huomioiden, oliko teklan puheenjohtaja Pasi Mäntylällä vakaa tieto teklan kokouksessa 29.10.19 § 53 siitä, että aikovat velimiehissä hakea kotitiekunnalleen avustusta Evijärven kunnalta kunhan Pasi ehdottamat avustusperiaatteet (siis ne joista poistettiin velvollisuus reiluun kilpailutukseen avustuksen edellytyksenä) saavat ensin lainvoiman ja mahdollistavat kunnan avustuksen hakemisen ja myöntämisen jopa edellä mainitut moraalisesikin arveluttavat hankintamenettelyt huomioiden. Ovathan he kyseisen hankkeen itse toteuttaneet jo kesällä 2019. Suurimpana hyötyjänä taloudellisesti tässä asiassa on yritys P&R Mäntylä Oy jonka omistajia veljekset yhdessä ovat.

Tällä perusteella kyseinen avustusperiaatepäätös jonka perusteella heille nyt avustusta haetaan on syntynyt mahdollisesti vilpillisesti esteellisen henkilön ollessa paikalla ja tämä päätös tulee myös hallintotuomioistuimen ratkaista vaatiiko se kyseisen päätöksen kumoamista ja uudelleenkäsitelyä. Hallintotuomioistuim saa myös ottaa kantaa vaikuttaako asiaan se, onko päätös ehtinyt saamaan lainvoiman vai ei, taustatiedot huomioon ottaen ja tutkia myös hallituksen päätöksenteon laillisuus tässä kyseisessä tapahtumaketjussa. Teklan pykälästä 29.10-19 § 53 ei ole haettu oikaisua koska kenelläkään muulla kuin mahdollisesti lautakunnan puheenjohtajalla on ollut se tieto että kyseistä päätöksestä tulee koitumaan hänelle ja hänen läheiselleen erityistä hyötyä avustuksen muodossa kunhan avustusperiaatteet saavat ensin lainvoiman.

Näin ollen tähän tapahtumaketjuun liittyvää avustushakemustakaan ei tulisi hyväksyä ja laittaa maksatukseen ennen kuin tiedetään onko sillä lainmukainen pohja.

Huomionarvoista asiassa on myös se että tiekunta, tai tiekunnan pj. eivät ole hakeneet avustuspäätökseen oikaisua vaan sen ovat tehneet tytär ja isä. (Ex Evijärven kunnanhallituksen puheenjohtaja Terhi Kultalahti (kesk.) ja Keskustapuolueen Evijärven piirijärjestön puheenjohtaja Asko Latukka (kesk.)) Herää kysymys käytetäänkö tässä jälleen bulvaaneja? He haluavat kiinnittää huomiota siihen että muillekin tiekunnille on myönnetty samoilla ehdoilla. Kertomatta kuitenkin jää että muiden tiekuntien avainhenkilöt eivät toimi samaan aikaan teknisen lautakunnan puheenjohtajina kunnassa päättämässä itseään tai omaa tiekuntaansakin koskevista avustusperiaatteista, sekä avustusta hakemassa tiekunnan puheenjohtajina, että kilpailuttajan roolissa ja vieläpä samaan aikaan voittajatarjoajan roolissa perusparannusurakoitsijoina joille mahdollisesti aiheutuu erityistä taloudellista hyötyä. Minkään muun tiekunnan kilpailutuksissa ei ole myöskään ollut yhtä paljon epäselvyyksiä.

*Lisäksi lautakunnan jäsenen (ml. Teklan puheenjohtaja) esteellisyysperusteet ovat jo lähtökohtaisesti tiukemmat ja rajoitetummat, kuin esim. valtuustossa sovellettavat perusteet. Lautakunnan esteellisyys on yksiselitteistä silloin, kun käsiteltävä asia koskee lautakunnan jäsenen tai hänen lähisukulaisensa asioita. Tästä syystä lautakunnan tulisi olla erityisen varovainen ja tarkka käsitellessään lautakunnan puheenjohtajan ja hänen lähipiirinsä asiaa, josta tässä kyseisessä päätöksessä on kyse. Kyseinen päätös saattaa näyttää siltä että lautakunnan puheenjohtajaa ja hänen lähipiiriä suosittiin.*

Edellä mainittujen asioiden perusteella koko kyseinen tapahtumaketju saattaa antaa moraalisestikin erittäin kyseenalaisen kuvan teknisen lautakunnan puheenjohtajan, hänen lähipiirinsä ja kunnanhallituksen toiminnasta ja tavasta käyttää julkisia varoja mahdollisesti oman etunsa ajamiseksi heille uskotun mandaatin turvin ja toisaalta samalla tavalla asettaa syrjien muita eriarvoiseen asemaan.

Tästä syystä ehdotankin että tätä tulkinnanvaraista asiaa, johon edes kuntaliiton lakimiehellä ei ole selkeää vastausta, ei tulisi ratkaista tekninen lautakunta, eikä muutoinkaan mikään muukaan toimielin Evijärvellä ennenkuin sillä on hallintotuomioistuimen varmistama laillisuus.

Em. perusteihin ja taustoihin viitaten esitinkin asian lopullista ratkaisua hallintotuomioistuimelta asian oikeudenmukaisuuden ja laillisuuden varmistamiseksi.

Evijärvellä 16.3.2020

Jarkko Pahkakangas  
kunnanvaltuutettu, teknisen lautakunnan jäsen